

"Službeni list SRJ", br. 32/93, 50/93, 41/94, 29/96, 37/2002,
"Službeni glasnik RS", br. 85/2005, 101/2005

ZAKON O TRGOVINI

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Trgovinom se u smislu ovog zakona, smatra kupovina i prodaja robe i vršenje trgovinskih usluga.

Trgovinom se mogu baviti preduzeća i druga pravna i fizička lica koja su registrovana za obavljanje te delatnosti (u daljem tekstu: trgovac).

Član 2.

Trgovina se obavlja kao trgovina na veliko i kao trgovina na malo.

Član 3.

Trgovac se bavi trgovinom slobodno i pod jednakim uslovima na jedinstvenom tržištu, u skladu sa dobrim poslovnim običajima, trgovačkim pravilima i načelima lojalne konkurencije i na način kojim se ne nanosi šteta potrošaču.

Član 4.

Trgovac se može baviti trgovinom na veliko i trgovinom na malo, ako saveznim zakonom nije drukčije određeno.

Član 5.

Državni organi ne mogu svojim aktima, podrškom ili na drugi način ograničavati slobodu trgovine i nastupanja na tržištu, narušavati konkurenciju i stavljati u neravnopravan položaj na tržištu pojedine trgovce i kupce, odnosno potrošače.

II. OBAVLJANJE TRGOVINE

Član 6.

Trgovina na veliko je kupovina robe radi dalje prodaje ili prerade.

Trgovina na veliko je i kupovina robe koja se, po nalogu kupca, neposredno isporučuje bez prethodnog uskladištenja (tranzitni promet).

Trgovina na veliko se obavlja u objektima koji ispunjavaju propisane uslove, osim trgovine na veliko iz stava 2. ovog člana.

Član 7.

Trgovina na malo je prodaja robe krajnjim potrošačima.

Trgovina na malo se obavlja u prodajnom objektu ili na drugom prodajnom mestu koje ispunjava propisane uslove.

Član 8.

Trgovinske usluge su agencijske usluge, posredničke, zastupničke, komisione i berzanske usluge, usluge uskladištenja, usluge otpremanja i dopremanja robe, usluge kontrole kvaliteta i kvantiteta robe, usluge osiguranja robe, usluge ekonomske propagande i promocije, usluge tržnice i druge usluge uobičajene u trgovini.

Član 9.

Ako trgovac utvrdi i na propisan ili uobičajen način objavi uslove poslovanja (način plaćanja, bonifikacije, način isporuke i druge uslove), dužan je da ih se pridržava.

Član 10.

Trgovac koji obavlja trgovinu na malo dužan je da za svaki prodajni objekt ili drugo prodajno mesto vodi trgovačku knjigu koja sadrži evidenciju o nabavci i prodaji robe i evidenciju o uplati na žiroračun gotovine ostvarene dnevnom prometom i da obezbedi dostupnost te evidencije.

Evidencija o kupovini robe vodi se na osnovu fakture, dostavnice i prijemnice, odnosno drugog dokumenta o kupovini robe.

Evidencija o prodaji robe vodi se na osnovu fakture, trake registar-kase ili paragon-bloka, i drugih dokumenata koji sadrže podatke o vrednosti prodate robe.

Vrednost kupljene i prodate robe evidentira se po maloprodajnim cenama, sa ukalkulisanim porezom na promet proizvoda, u skladu sa propisom kojim se uređuje porez na promet proizvoda.

Evidencija o uplati gotovine za ostvareni dnevni promet vodi se na osnovu dokumenata o uplati gotovine kod nadležnog nosioca platnog prometa.

Savezni ministar nadležan za poslove trgovine propisuje oblik i način vođenja trgovačke knjige.

III. NARUŠAVANJE KONKURENCIJE

Član 11.

Narušavanjem konkurencije, u smislu ovog zakona, smatraju se akti i radnje nelojalne konkurencije, špekulacije i ograničavanja jedinstvenog tržišta.

Akti i radnje iz stava 1. ovog člana nisu dopušteni.

1. Monopolističko ponašanje

(BRISANO - sa 29/96)

Član 12. <- do -> Član 21.

(BRISANI - sa 29/96)

2. Nelojalna konkurencija

Član 22.

Nelojalna konkurencija je radnja trgovca koja je protivna dobrim poslovnim običajima i kojom se nanosi ili može naneti šteta drugom trgovcu, drugom pravnom licu i kupcu, odnosno potrošaču.

Član 23.

Nelojalnom konkurencijom smatra se naročito:

- 1) reklamiranje, oglašavanje ili nuđenje robe navođenjem podataka ili upotrebom izraza kojim se stvara ili se može stvoriti zabluda na tržištu o toj robi, čime se određeni trgovac dovodi ili se može dovesti u povoljniji položaj;
- 2) iznošenje neistina i ocrnjivanje drugog trgovca koji štete njegovom ugledu i poslovanju;
- 3) prodaja robe sa oznakama ili podacima koji stvaraju ili mogu stvoriti zabunu u pogledu porekla, načina proizvodnje, količine, kvaliteta ili drugih svojstava robe;
- 4) prikriivanje mana robe ili dovođenje kupca u zabludu na dugi način;

- 5) preduzimanje radnji usmerenih na raskidanje poslovnog odnosa između drugih trgovaca ili radi sprečavanja, odnosno otežavanja zasnivanja takvog odnosa;
- 6) oglašavanje prividne rasprodaje ili prividnog sniženja cena robe ili vršenje druge slične radnje kojom se kupac, odnosno potrošač dovodi ili se može dovesti u zabludu u pogledu cena;
- 7) neovlašćena upotreba zakonom zaštićenih spoljnih oznaka drugog trgovca (naziv, firma, robni žig, uslužni žig, znak kvaliteta, znak porekla i dr.) ili upotreba oznaka koje nisu zakonom zaštićene, kojom se stvara ili se može stvoriti zabluda u prometu robe na štetu drugog trgovca koji te oznake upotrebljava u svom poslovanju;
- 8) davanje drugom trgovcu ovlašćenja za korišćenje svojih spoljnih obeležja ako se time stvara ili može stvoriti zabluda na tržištu;
- 9) neovlašćeno korišćenje usluga trgovačkog putnika, trgovinskog predstavnika ili zastupnika drugog trgovca;
- 10) pridobijanje kupaca ili korisnika usluga davanjem ili obećavanjem nagrada ili kakve druge imovinske koristi ili pogodnosti čija vrednost znatnije prevazilazi uobičajene reklamne nagrade;

3. Špekulacija

Član 24.

Špekulacija je sticanje neosnovane imovinske koristi izazivanjem poremećaja u snabdevanju tržišta ili neopravdanim povećanjem cena.

Član 25.

Špekulacijom se smatra naročito:

- 1) prikriivanje robe, ograničavanje ili obustavljanje prodaje robe i druge radnje kojima se prouzrokuje poremećaj na tržištu;
- 2) uslovljavanje kupovine jedne robe kupovinom druge robe ili uslovljavanje kupovine i prodaje robe na drugi način;
- 3) otežavanje ili onemogućavanje kupovine robe;
- 4) zaključivanje fiktivnih ugovora o kupovini i prodaji robe i o vršenju trgovinskih usluga i drugih fiktivnih ugovora;
- 5) nepridržavanje roka isporuke robe ili isporuka robe posle ugovorenog roka po ceni višoj od cene koja je važila na dan isporuke robe utvrđen ugovorom;

- 6) nepridržavanje redosleda isporuke kad se roba prodaje uplatom unapred određenog iznosa novčanih sredstava.

Ugovori iz stava 1. tač. 2. i 4. ovog člana ništavi su.

4. Ograničavanje jedinstvenog tržišta

Član 26.

Ograničavanjem jedinstvenog tržišta smatra se opšti ili pojedinačni pravni akt ili radnja državnog organa, trgovca, preduzeća i drugog pravnog i fizičkog lica kojom se ograničava razmena robe i slobodno nastupanje na tržištu ili na drugi način narušava konkurencija.

Član 27.

Aktima i radnjama iz člana 26. ovog zakona smatraju se naročito akti i radnje kojima se trgovac dovodi u neravnopravan položaj tako što mu se onemogućava širenje prodajne mreže i prodaja robe ili se prisiljava na prodaju, kao i druge radnje koje dovode ili mogu da dovedu do narušavanja konkurencije.

IV. PRIVREMENE MERE RADI SPREČAVANJA I OTKLANJANJA POREMEĆAJA NA JEDINSTVENOM TRŽIŠTU

Član 28.

Ako na jedinstvenom tržištu nastanu veći poremećaji u proizvodnji i prometu određene robe, Savezna vlada može propisati privremene mere za sprečavanje i otklanjanje tih poremećaja.

Privremene mere iz stava 1. ovog člana Savezna vlada može propisati samo ako se poremećaji ne mogu otkloniti merama tekuće ekonomske politike.

Član 29.

Kao privremene mere iz člana 28. ovog zakona, Savezna vlada može propisati:

- 1) zabranu trgovine određenim proizvodima, uključujući i izvoz, ograničenje trgovine pojedinim proizvodima u pogledu količine, kvaliteta ili drugih svojstava proizvoda ili određivanje posebnih uslova za kupovinu i prodaju pojedinih proizvoda (kupovina po odobrenju ili drugoj ispravi i dr.);
- 2) zabranu preduzećima i drugim pravnim i fizičkim licima određenih delatnosti da vrše promet određenih proizvoda;
- 3) zabranu upotrebe određenih proizvoda u proizvodnji drugih određenih proizvoda;

- 4) obavezu određenih preduzeća i drugih pravnih i fizičkih lica da stave u promet određene vrste i količine proizvoda ili da ih stave na raspolaganje, odnosno da ih isporuče određenim korisnicima po određenom redosledu;
- 5) broj posrednika u prometu na veliko određenih proizvoda između preduzeća i drugih pravnih i fizičkih lica, koja se bave proizvodnjom, odnosno uvozom, i preduzeća i drugih pravnih i fizičkih lica koja vrše promet na malo;
- 6) obavezu određenih preduzeća i drugih pravnih i fizičkih lica da obrazuju i drže u rezervi određene vrste i količine proizvoda;
- 7) obavezu preduzeća i drugih pravnih i fizičkih lica da prevoze robu i ostala dobra;
- 8) obavezu preduzeća i drugih pravnih i fizičkih lica koja koriste usluge prevoza železnicom da u određenom roku istovare, odnosno utovare robu;
- 9) obavezu određenih preduzeća i drugih pravnih i fizičkih lica da u svojim skladištima čuvaju određenu robu i da istovaraju, odnosno utovaraju određenu robu.

Član 30.

Mere iz člana 29. ovog zakona traju do otklanjanja razloga za njihovo propisivanje.

Član 31.

BRISAN

V. ZAŠTITA POTROŠAČA

Čl. 32. do Čl. 40.

**PRESTAJU DA VAŽE - sa 37/2002
Zakonom o zaštiti potrošača**

VI. INSPEKCIJSKI NADZOR I UPRAVNE MERE

Član 41.

Nadzor nad primenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši savezno ministarstvo nadležno za poslove trgovine.

Član 41a.

Savezni tržišni inspektor dužan je da privremeno zatvori prodajni objekt ili drugo prodajno mesto trgovcu koji:

- 1) obavlja trgovinsku ili drugu uslužnu delatnost za koju nije registrovan;
- 2) prodaje robu bez dokumentacije;
- 3) prikriva robu i time onemogućava kupovinu robe;
- 4) se ne pridržava privremenih mera koje su propisane radi sprečavanja i otklanjanja poremećaja na jedinstvenom tržištu;
- 5) prodaje robu i pruža usluge po cenama višim od propisanih;
- 6) ne istakne cene;
- 7) ne prima zakonska sredstva plaćanja;
- 8) saveznom tržišnom inspektoru onemogućuje vršenje inspeksijskog nadzora u skladu s ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

U slučaju zatvaranja prodajnog objekta ili drugog prodajnog mesta, savezni tržišni inspektor je dužan da ga zapečati.

Član 41b.

Savezni tržišni inspektor dužan je da privremeno oduzme robu namenjenu prodaji trgovcu koji:

- 1) stavlja robu u promet, a za to nije registrovan;
- 2) prodaje robu bez dokaza o njenoj nabavci;
- 3) transportuje robu bez propisane dokumentacije;
- 4) prodaje robu van prodajnog objekta ili drugog prodajnog mesta za koje je dobio odobrenje od nadležnog organa;
- 5) nije popisao robu u skladu s propisima.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, savezni tržišni inspektor ima pravo da prevozno sredstvo koje koristi trgovac upotrebi za prevoženje robe do mesta za njeno uskladištenje.

Član 41v.

O službenim radnjama iz čl. 41a. i 41b. ovog zakona sastavlja se zapisnik, koji sadrži bliži opis radnje i spisak oduzete robe, a koji potpisuju savezni tržišni inspektor i trgovac.

O zatvaranju prodajnog objekta, odnosno drugog prodajnog mesta i oduzimanju robe izdaje se potvrda.

Član 41g.

Savezni tržišni inspektor dužan je da o preduzetim merama iz čl. 41a. i 41b. ovog zakona donese rešenje u roku od 24 časa od časa zatvaranja prodajnog objekta ili drugog prodajnog mesta, odnosno oduzimanja robe.

Protiv rešenja saveznog tržišnog inspektora iz stava 1. ovog člana može se izjaviti žalba saveznom ministarstvu nadležnom za poslove trgovine u roku od tri dana od dana dostavljanja rešenja.

Po žalbi protiv rešenja saveznog tržišnog inspektora ministarstvo iz stava 2. ovog člana dužno je da donese odluku u roku od osam dana od dana dostavljanja žalbe.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Član 41d.

Oduzeta roba prodaje se javnim nadmetanjem.

Roba podložna kvarenju, odnosno roba čiji bi rok upotrebe istekao do okončanja postupka, može se neposrednom pogodbom odmah staviti u promet, bez javnog nadmetanja.

Sredstva ostvarena prodajom oduzete robe, po odbitku troškova, uplaćuju se u savezni budžet.

Član 42.

PRESTAJE DA VAŽI - sa 37/2002

Član 43.

Ako trgovac koji obavlja trgovinu na malo ne vodi trgovačku knjigu, savezni tržišni inspektor zabraniće mu rešenjem obavljanje trgovine dok ne postupi na način iz člana 10. ovog zakona ili do pravnosnažnosti sudske odluke.

Član 44.

(BRISAN - sa 29/96)

Član 45.

Protiv rešenja saveznog tržišnog inspektora iz čl. 42. do 43. ovog zakona trgovac može izjaviti žalbu saveznom ministarstvu nadležnom za poslove trgovine u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja.

Žalba odlaže izvršenje rešenja.

Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, može se odrediti da žalba ne odlaže izvršenje rešenja ako se, radi sprečavanja i otklanjanja poremećaja na jedinstvenom tržištu, upravna mera mora odmah izvršiti, što u rešenju mora biti posebno obrazloženo.

VII. PRIMENA ZAKONA

Član 46.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na narušavanje konkurencije, privremene mere radi sprečavanja i otklanjanja poremećaja na jedinstvenom tržištu, inspekcijski nadzor i upravne mere, imovinsko-pravnu zaštitu i kaznene odredbe primenjuju se i na pravna lica - proizvođače koji nisu registrovani za obavljanje trgovinske delatnosti koji neopravdano drže robu na zalihama i ne stavljaju je u promet.

Član 46a.

PRESTAJE DA VAŽI - sa 85/05 -Krivičnim zakonikom

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 47.

Novčanom kaznom od 10.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup preduzeće ili drugo pravno lice:

- 1) ako se ne pridržava objavljenih uslova poslovanja (član 9);
- 2) ako ne vodi trgovačku knjigu ili je vodi neuredno i neažurno (član 10. stav 1. do 5);
- 3) ako preduzme neku od radnji koja predstavlja delo nelojalne konkurencije (čl. 22. i 23);
- 4) ako učini delo špekulacije na način koji nije propisan u članu 25. ovog zakona (član 24);
- 5) ako ograničava ili obustavlja prodaju robe ili preduzima druge radnje kojima se prouzrokuju poremećaji na tržištu (član 25. stav 1. tačka 1);
- 6) ako uslovljava kupovinu jedne robe kupovinom druge robe ili na drugi način uslovljava kupovinu i prodaju robe (član 25. stav 1. tačka 2);
- 7) ako prodaje robu na način i pod uslovima kojima se kupcima otežava ili onemogućava kupovina robe (član 25. stav 1. tačka 3);
- 8) ako zaključi fiktivni ugovor o kupovini i prodaji robe i o vršenju trgovinskih usluga ili drugi fiktivni ugovor (član 25. stav 1. tačka 4);

9) ako se ne pridržava roka isporuke robe ili isporuči robu posle ugovorenog roka po ceni višoj od cene koja je važila na dan isporuke robe utvrđen ugovorom (član 25. stav 1. tačka 5);

10) ako se ne pridržava redosleda isporuke robe kad se roba prodaje uplatom unapred određenog iznosa novčanih sredstava (član 25. stav 1. tačka 6);

Za radnju iz stava 1. tačka 1. i tač. 3. do 10. ovog člana kazniće se za privredni prestup i pravno lice - proizvođač iz člana 46. ovog zakona koji neopravdano drži robu na zalihama i ne stavlja je u promet, novčanom kaznom od 10.000 do 3.000.000 dinara.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u preduzeću ili drugom pravnom licu, odnosno kod proizvođača iz stava 2. ovog člana, novčanom kaznom od 2.000 do 200.000 dinara.

Za privredni prestup iz stava 1. tač. 4. do 10. ovog člana učiniocu će se izreći uz kaznu i zaštitna mera oduzimanja predmeta koji su upotrebljeni ili bili namenjeni za izvršenje privrednog prestupa ili koji su nastali izvršenjem privrednog prestupa.

Član 48.

Za privredni prestup iz člana 47. ovog zakona preduzeću ili drugom pravnom licu će se uz kaznu izreći i zaštitna mera zabrane obavljanja trgovine u trajanju do pet godina.

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana odgovornom licu u preduzeću ili drugom pravnom licu izreći će se uz kaznu i zaštitna mera zabrane obavljanja trgovine u trajanju do pet godina.

Član 49.

Za privredni prestup iz člana 47. stav 1. tačka 3. do 10. ovog zakona sud će, radi zaštite jedinstvenog tržišta, izreći i zaštitnu meru javnog objavljivanja presude.

Član 50.

Novčanom kaznom od 10.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup preduzeće ili drugo pravno lice ako se ne pridržava privremenih mera koje je propisala Savezna vlada za sprečavanje i otklanjanje poremećaja na jedinstvenom jugoslovenskom tržištu (član 29).

Za radnju iz stava 1. ovog člana novčanom kaznom od 2.000 do 200.000 dinara, kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice u preduzeću ili drugom pravnom licu.

Član 51.

Novčanom kaznom od 10.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj trgovac:

- 1) ako prodaje robu na veliko u objektima koji ne ispunjavaju propisane uslove (član 6. stav 3);
- 2) ako prodaje robu na malo u objektima ili na drugim mestima koja ne ispunjavaju propisane uslove (član 7. stav 2);
- 3) do 18) **PRESTAJU DA VAŽE - sa 37/2002**

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u preduzeću ili drugom pravnom licu, odnosno kod proizvođača iz člana 46. ovog zakona, novčanom kaznom od 1.000 do 50.000 dinara.

Član 52.

Novčanom kaznom od 1.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice:

- 1) ako ne vodi trgovačku knjigu ili je vodi netačno i neažurno (član 10. st. 1. do 5);
- 2) ako se ne pridržava privremenih mera propisanih radi sprečavanja i otklanjanja poremećaja na jedinstvenom tržištu (član 29).

Član 52a.

Uz kaznu za prekršaj iz člana 51. stav 1. i člana 52. ovog zakona može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja trgovine za vreme od tri meseca do jedne godine.

Uz kaznu za prekršaj iz člana 51. stav 2. ovog zakona može se izreći zaštitna mera zabrane odgovornom licu da vrši određene poslove za vreme od tri meseca do jedne godine.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 53.

Do donošenja saveznog zakona kojim će se urediti savezna tržišna inspekcija, inspekcijски nadzor nad primenom ovog zakona, vršiće organi nadležni po propisima koji se primenjuju na dan stupanja na snagu ovog zakona, sa ovlašćenjima utvrđenim ovim zakonom.

Član 54.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o trgovini ("Službeni list SFRJ", br. 46/90) i Zakon o merama ograničenja tržišta i slobodnog prometa robe i usluga od interesa za celu zemlju ("Službeni list SFRJ", br. 28/75, 54/86 i 73/90).

Član 55.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRJ".

"Službeni list SRJ", br. 12/94

Na osnovu člana 10. stav 5. Zakona o trgovini ("Službeni list SRJ", br. 32/93 i 50/93), savezni ministar za trgovinu donosi

P R A V I L N I K

O OBLIKU I NAČINU VOĐENJA TRGOVAČKE KNJIGE

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Preduzeća i druga pravna lica i fizička lica koja su registrovana za obavljanje trgovine na malo (u daljem tekstu: trgovac na malo) vode trgovačku knjigu posebno za svaki prodajni objekt (radnju - prodavnicu ili drugu poslovnu jedinicu) i za drugo prodajno mesto.

Trgovac na malo koji u okviru prodajnog objekta ili drugog prodajnog mesta ima više odeljenja ili prodajnih mesta trgovačku knjigu vodi posebno za svako odeljenje ili prodajno mesto.

Član 2.

Evidentiranje nabavke i prodaje robe u trgovačkoj knjizi vrši se po maloprodajnoj ceni robe sa ukalkuliranim porezom na promet proizvoda, u skladu s propisom kojim se uređuje porez na promet proizvoda.

Trgovačka knjiga - Obrazac TK sastavni je deo ovog pravilnika.

Član 3.

Trgovac na malo dužan je da trgovačku knjigu i dokumentaciju na osnovu koje se evidentira nabavka i prodaja robe drži u prodajnom objektu ili drugom prodajnom mestu.

Član 4.

Za uredno i ažurno vođenje trgovačke knjige na način propisan ovim pravilnikom i za obezbeđenje njene dostupnosti odgovorno je lice koje se zadužuje robom (poslovođa - šef odeljenja, odnosno vlasnik radnje).

Član 5.

Trgovačka knjiga ima karakter javne isprave.

Trgovačka knjiga je povezana.

Trgovac na malo overava povezanu trgovačku knjigu i numeričke stranice rednim brojevima pre unošenja podataka.

Ako se trgovačka knjiga vodi preko računara, odštampani listovi moraju biti numerisani i overeni.

Radi dostupnosti evidencije nadležnim kontrolnim organima, vrši se dodatno odštampavanje podataka iz računara.

Član 6.

Trgovačka knjiga vodi se ažurno po načelima urednosti i tačnosti.

Trgovačka knjiga vodi se tako da omogućava uvid i kontrolu izvršene nabavke i prodaje robe, po hronološkom redosledu.

Član 7.

U trgovačku knjigu unose se podaci o nabavci i prodaji robe i podaci o promenama (povraćaj robe, otpis robe, rashod robe, promene cena robe i sl.) najdavnije narednog dana za prethodni dan.

Nabavljena roba ne može se staviti u prodaju pre evidentiranja u trgovačkoj knjizi.

Trgovac na malo u trgovačkoj knjizi posebno evidentira uplatu na žiro-račun gotovog novca ostvarenog dnevnim prometom po bilo kom osnovu.

Član 8.

Knjiženje u trgovačkoj knjizi vrši se na osnovu verodostojnih knjigovodstvenih isprava (fakture, dostavnice, prijemnice, trake registar-kase, paragon-bloka, zapisnika, popisne liste i dr.).

II. VOĐENJE TRGOVAČKE KNJIGE

Član 9.

U trgovačkoj knjizi, knjiženje nabavke i prodaje robe vrši se na sledeći način:

- 1) u kolonu 1 upisuje se redni broj svakog pojedinačnog knjiženja. Redni broj se upisuje na proknjiženoj knjigovodstvenoj ispravi o nabavci robe, prodaji robe i drugim promenama. Proknjižene knjigovodstvene isprave odlažu se po redosledu;

- 2) u kolonu 2 upisuje se datum knjiženja;
- 3) u koloni 3 daje se opis knjiženja nabavke robe, prodaje robe i drugih promena. Pri knjiženju nabavke robe, prodaje robe i drugih promena upisuju se naziv, broj i datum dokumenta, a pri knjiženju nabavke robe - i naziv i sedište, odnosno ime i prebivalište dobavljača;
- 4) u kolonu 4 upisuje se ukupna vrednost nabavljene robe po maloprodajnim cenama sa ukalkulisanim porezom na promet proizvoda.

U kolonu 4 upisuju se i podaci o promeni cena robe usled nivelacije ili promene stope poreza na promet proizvoda, vraćanja robe, otpisa robe, rashoda robe (kalo, rastur, lom i kvar) i dr. Knjiženje u slučaju promene cene robe vrši se na osnovu popisa, a u slučaju vraćanja robe, otpisa robe, rashoda robe (kalo, rastur, lom i kvar) i dr - na osnovu odgovarajuće knjigovodstvene isprave.

Na osnovu sačinjenog popisa, odnosno odgovarajuće knjigovodstvene isprave, za iznos kojim se uvećava vrednost robe vrši se knjiženje kao i pri nabavci robe, a u slučaju smanjenja vrednosti robe vrši se storniranje crvenim stornom (ispisivanje iznosa koji se zaokružuje). Prilikom sabiranja iznos crvenog storna oduzima se od ukupnog zbira;

- 5) u kolonu 5 upisuje se iznos dnevnog prometa prodate robe, i to:
 - za robu prodatu u gotovom - na osnovu iznosa evidentiranog na kontrolnoj traci registar-kase, paragon-bloku, fakturi i drugom dokumentu o gotovinskoj naplati prodate robe;
 - za robu koja se naplaćuje preko žiro-računa - na osnovu iznosa fakture, čekova i drugih dokumenata o prodaji robe.

Za ostvareni dnevni promet sastavlja se specifikacija za robu prodatu u gotovom i za robu koja se naplaćuje preko žiro-računa.

Razlika zbira između kolone 4 i kolone 5 predstavlja iznos vrednosti robe na zalihama u prodajnom objektu ili drugom prodajnom mestu;

- 6) u kolonu 6 upisuje se datum uplate gotovine na žiro-račun;
- 7) u kolonu 7 upisuje se iznos uplaćene gotovine na žiro-račun.

Član 10.

Za nabavljenu robu sastavlja se kalkulacija cena, koja čini sastavni deo dokumenta o nabavci robe.

Kalkulacija cena sadrži: naziv i sedište trgovca, naziv i sedište prodajnog objekta ili drugog prodajnog mesta, datum sastavljanja kalkulacije, naziv i sedište dobavljača, naziv, broj i datum dokumenta po kome je nabavka robe izvršena, redni broj, naziv robe, jedinicu mere, količinu, cenu po jedinici mere, vrednost robe po fakturi dobavljača, iznos zavisnih troškova, iznos razlike u ceni, prodajnu vrednost robe bez poreza na promet (poreska osnovica), iznos poreza na promet, prodajnu vrednost sa ukalkulisanim porezom na promet i cenu po jedinici mere sa ukalkulisanim porezom na promet.

Odgovorno lice overava tačnost izrade kalkulacije cena potpisom i pečatom.

Trgovac na malo može uneti u kalkulaciju cena i druge potrebne podatke.

Kalkulacija cena robe sastavlja se pre nego što se pristupi prodaji robe.

Član 11.

U trgovačkoj knjizi vrši se sabiranje iznosa na svakoj strani knjige i tako dobijeni iznos prenosi na sledeću stranu kao donos prethodne strane.

III. POPIS ROBE I ZAKLJUČIVANJE TRGOVAČKE KNJIGE

Član 12.

Trgovac na malo vrši popis robe shodno propisima o računovodstvu i propisima o porezu na promet proizvoda.

Stanje utvrđeno popisom robe upoređuje se sa stanjem u trgovačkoj knjizi. Nastale razlike utvrđene popisom trgovac evidentira u trgovačkoj knjizi. Vrednost utvrđenog viška robe unosi se u kolonu zaduženja, a vrednost utvrđenog manjka robe u kolonu razduženja.

Član 13.

Posle izvršenih svih knjiženja za proteklu godinu vrši se zaključivanje trgovačke knjige, u kojoj se kao krajnji saldo iskazuje stanje vrednosti robe koje se prenosi u narednu godinu.

Zaključivanje trgovačke knjige vrši se na poslednjoj strani poslednjih knjiženja za proteklu poslovnu godinu.

Zaključivanje trgovačke knjige trgovac na malo overava potpisom odgovornog lica i pečatom.

IV. ČUVANJE TRGOVAČKE KNJIGE I DOKUMENTACIJE

Član 14.

Trgovačka knjiga čuva se najmanje deset godina po isteku poslovne godine, a dokumentacija na osnovu koje su vršena knjiženja u trgovačkoj knjizi - najmanje pet godina po isteku poslovne godine na koju se ta dokumentacija odnosi.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 15.

Neutrošeni obrasci Trgovačke knjige za trgovinu na malo (Obrazac TM) trgovac na malo može koristiti do 31. marta 1994. godine, s tim što u kolonu 4 unosi datum uplate na žiro-račun, a u kolonu 5 - iznos u dinarima za izvršenu uplatu.

Član 16.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o obliku i načinu vođenja trgovačke knjige ("Službeni list SFRJ", br. 75/90).

Član 17.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRJ".

Broj 50/1
27. januara 1994. godine
Beograd

Savezni ministar za trgovinu,
Miroslav Ivanišević, s. r.

Obrazac TK

Trgovac: _____

Prodajni objekt - prodajno mesto: _____

Mesto: _____

**TRGOVAČKA KNJIGA
za 199____ godinu**

Red. broj	Datum knjiženja (dan i mesec)	Opis knjiženja	Iznos dinara		Uplaćeno na ž.r.	
			Zaduženje	Razduženje	Datum (dan i mes.)	Iznos dinara
1	2	3	4	5	6	7

Odgovorno lice,

Na osnovu čl. 9. i 11. Zakona o standardizaciji ("Službeni list SRJ", br. 30/96, 59/98, 70/2001 i 8/2003) i člana 2. stav 3. Uredbe o načinu izrade i donošenja tehničkih propisa i vođenja registra tih propisa ("Službeni list SRJ", br. 4/97),

ministar za unutrašnje ekonomske odnose donosi

P R A V I L N I K

O OZNAČAVANJU PROIZVODA I USLUGA KOJI SE STAVLJAJU U PROMET

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuje se način označavanja proizvoda i usluga koji se stavljaju u promet na tržištu Srbije i Crne Gore.

Član 2.

Proizvodi i usluge koji se stavljaju u promet na tržištu Srbije i Crne Gore moraju da budu označeni EAN.UCC brojem i simbolom - bar kodom.

Član 3.

Označavanje proizvoda i usluga koji se stavljaju na tržište vrši se na način određen jugoslovenskim standardom: JUS ISO/IEC 15420 - Informaciona tehnologija - Postupci automatske identifikacije i obuhvatanja podataka - Specifikacija bar kod simbologije - EAN/UPC.

Tekst pre izmene

Član 4.

Ovaj pravilnik stupa na snagu po isteku šest meseci od dana objavljivanja u "Službenom listu SCG".

Broj: 6/0-04-002/2003-008
22. marta 2005. godine
Beograd

Ministar
za unutrašnje ekonomske odnose
Amir Nurković, s. r.